

εναγουσών λόγω ανταγωνιστικών ενεργειών του εναγομένου. Οι μεθοδεύσεις του εναγομένου σε βάρος των εναγουσών εταιριών είχαν ως αποτέλεσμα την πρόκληση ηθικής βλάβης των εναγουσών εταιριών, η οποία συνίσταται στην προσβολή της προσωπικότητάς τους, αφού επλήγη τόσο η εμπορική τους φήμη όσο και η εμπιστοσύνη του επενδυτικού κοινού προς αυτές. Εν μέρει δεκτή η αγωγή.

Διατάξεις: άρθρα 919, 932 ΑΚ, Καν 1393/2007

[...] Με την υπό κρίση αγωγή τους οι ενάγουσες ισχυρίζονται ότι στο πλαίσιο των συμβάσεων, τις οποίες η καθεμία από αυτές κατάρτισε με τον εναγόμενο, όπως τα επιμέρους στοιχεία τους και το περιεχόμενο τους αναλυτικά εκτίθενται στο δικόγραφο τους, ο τελευταίος ανέλαβε την υποχρέωση να αποφεύγει τη διενέργεια ανταγωνιστικών πράξεων σε βάρος τους για το χρονικό διάστημα και υπό τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις που μνημονεύονται στην αγωγή τους. Περαιτέρω, υποστηρίζουν ότι ο εναγόμενος παρέβη επανειλημμένα τις κατά τα ανωτέρω συμβατικές του υποχρεώσεις κατά τους χρόνους, στους τόπους και με τους τρόπους που περιγράφονται στο υπό κρίση δικόγραφο τους, προσβάλλοντας παράλληλα με τη συμπεριφορά του αυτή, η οποία έρχεται σε αντίθεση προς τα χρηστά ήθη, την προσωπικότητά τους, με αποτέλεσμα να συντρέχει νόμιμη περίπτωση κατάπτωσης σε βάρος του των προβλεπόμενων από τις παραπάνω συμβάσεις ποινικών ρητρών αλλά και χρηματικής ικανοποίησης της ηθικής βλάβης, την οποία έχουν υποστεί. Με βάση τους παραπάνω ισχυρισμούς τους οι ενάγουσες ζητούν να υποχρεωθεί με προσωρινά εκτελεστή απόφαση ο εναγόμενος να καταβάλει σε καθεμία από αυτές το ποσό των οκτακοσίων χιλιάδων ευρώ (800.000,00 ευρώ) λόγω κατάπτωσης των συμφωνημένων μεταξύ τους ποινικών ρητρών, και το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων ευρώ (300.000,00 ευρώ) ως χρηματική ικανοποίηση της ηθικής τους βλάβης, με το νόμιμο τόκο και για τα δύο κονδύλια από την επίδοση της αγωγής, και επίσης, να καταδικασθεί ο εναγόμενος στην καταβολή των δικαστικών τους εξόδων.

Με το παραπάνω περιεχόμενο και αίτημα της η υπό κρίση αγωγή, για το αντικείμενο της οποίας έχει καταβληθεί το νόμιμο τέλος του δικαστικού ενσήμου που αναλογεί σε αυτό με τις προσαυξήσεις υπέρ τρίτων (βλ. το με αριθμό 12386468/15.10.2010 διπλότυπο είσπραξης τύπου Β' της ΙΘ' Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας Αθηνών σε συνδυασμό προς το με αριθμό 3874-σειρά Γ'/18.10.2010 γραμμάτιο είσπραξης του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων-Τομέα Υγείας Δικηγόρων Αθηνών και προς το με αριθμό 44092/15.10.2010 γραμμάτιο είσπραξης του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων-Τομέα Ασφάλισης Νομικών, τα οποία νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγουσες), αρμόδια εισάγεται ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου (άρθρα 18 παρ. 1 και 22 ΚΠολΔ), για να συζητηθεί κατά την

Χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης

ΠΠρΑθ 2946/2011

Πρόεδρος: **Μ. Πετσάλη**

Εισηγητής: **Ιω. Μαμαδάς**

Δικηγόροι: **Αθ. Δοβλής, Δ. Τσικρικάς, Ιω. Λιναρίτης**

Παραβίαση ρητρών μη ανταγωνισμού μέσω παρένθετων προσώπων. Κατάπτωση ποινικής ρήτρας υπέρ

τακτική διαδικασία, και είναι νόμιμη. Στηρίζεται στις διατάξεις των άρθρων 25, 26, 57, 59, 287, 288, 299, 345, 346, 404, 405, 406 παρ. 2, 919, 932 ΑΚ, 907 και 908 ΚΠολΔ. Πρέπει, επομένως, να ερευνηθεί περαιτέρω και ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα, καθώς έχει ήδη προηγηθεί ανεπιτυχής απόπειρα εξώδικης επίλυσης της ένδικης διαφοράς, σύμφωνα προς όσα ορίζονται από τη διάταξη του άρθρου 214Α ΚΠολΔ (βλ. σχ. την από 10.12.2008 δήλωση του πληρεξουσίου Δικηγόρου των εναγουσών).

II. Από την χωρίς όρκο εξέταση του νομίμου εκπροσώπου της πρώτης ενάγουσας και την ένορκη κατάθεση του μάρτυρα του εναγομένου, οι οποίες λήφθηκαν νομότυπα στο ακροατήριο του Δικαστηρίου και καταχωρήθηκαν στα ταυτάριθμα της απόφασης πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης, σε συνδυασμό προς: (α) το σύνολο των εγγράφων, τα οποία νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι τόσο προς άμεση απόδειξη των ισχυρισμών τους όσο και προς συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, στα οποία περιλαμβάνονται και (αα) όσα έγγραφα έχουν συνταχθεί στην αγγλική και στη ρουμανική γλώσσα, για τα οποία δεν έχει υποβληθεί επίσημη μετάφραση επικυρωμένη από τις αρχές ή τα πρόσωπα, που ορίζονται από τη διάταξη του άρθρου 454 ΚΠολΔ, τα οποία λαμβάνονται συμπληρωματικά υπόψη (άρθρο 270 παρ. 2 εδ. Β' ΚΠολΔ) ως μη πληρούντα τους όρους του νόμου αποδεικτικά μέσα (ΑΠ 1511/2009 ΕΠολΔ 2010, 740, ΑΠ 1344/2007 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ), (ββ) τις εκτυπώσεις μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, οι οποίες λαμβάνονται συμπληρωματικά υπόψη (άρθρο 270 παρ. 2 εδ. Β' ΚΠολΔ) ως μη πληρούντα τους όρους του νόμου αποδεικτικά μέσα, καθώς οι διάδικοι που τις επικαλούνται και τις προσκομίζουν αποτελούν τους αποστολείς ή τους παραλήπτες των ως άνω μηνυμάτων (ΑΠ 405/2008 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ) (β) τις με αριθμούς 5310/14.09.2010 και 5311/14.09.2010 ένορκες βεβαιώσεις των μαρτύρων Α.Δ. και Δ.Μ. αντίστοιχα ενώπιον του Συμβολαιογράφου Αθηνών Σ.Μ., τις οποίες νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγουσες, καθώς ελήφθησαν ύστερα από νόμιμη και εμπρόθεση κλήτευση του εναγομένου (βλ. την με στοιχεία 4823Γ/09.09.2010 έκθεση επίδοσης του Δικαστικού Επιμελητή στο Πρωτοδικείο Αθηνών Δ.Δ., την οποία νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγουσες), χωρίς ωστόσο να ληφθούν υπόψη: (αα) η με αριθμό 5309/14.09.2010 ένορκη βεβαίωση του μάρτυρα Π.Δ. ενώπιον του Συμβολαιογράφου Αθηνών Σ.Μ., την οποία επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγουσες και η οποία αποτελεί ανυπόστατο αποδεικτικό μέσο, καθώς κατά το χρόνο λήψης της ο ως άνω μάρτυρας αποτελούσε μέλος της διοίκησης και ήταν νόμιμος εκπρόσωπος της πρώτης ενάγουσας (ΑΠ 745/2007 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 1401/2006 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 1312/2002 ΕλλΔνη 44, 430), και (ββ) οι με αριθμούς 23366/09.09.2010 και 23369/10.09.2010 ένορκες βεβαιώσεις των μαρτύρων Ι.-Μ. συζύγου Δ.Π. και Α.Μ., τις οποίες επικαλείται και προσκομίζει ο εναγόμενος και οι οποίες συνιστούν ανυπόστατα αποδεικτικά μέσα ως προς αμφότερες μάλιστα τις ενάγουσες, στις οποίες αφορούν τα διαλαμβανόμενα σε αυτές

πραγματικά περιστατικά, καθώς δεν έλαβε χώρα νόμιμη κατά τις εφαρμοστέες στην προκείμενη περίπτωση διατάξεις του Κανονισμού ΕΚ 1393/2007 κλήτευση της δεύτερης ενάγουσας¹ (ΑΠ 639/2010 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ), αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά γεγονότα:

Η πρώτη ενάγουσα ανώνυμη εταιρία ιδρύθηκε από τον εναγόμενο κατά το έτος 1983 και ασκεί από τότε έως και σήμερα εμπορική δραστηριότητα, βασικό αντικείμενο της οποίας αποτελεί η παραγωγή, διάθεση, διανομή, εισαγωγή, εξαγωγή και εμπορία προϊόντων και συστημάτων άρδευσης και ύδρευσης, στα οποία περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων σωλήνες στάγδην άρδευσης, σταλακτήρες, σωλήνες και εξαρτήματα αυτών, φίλτρα, δεξαμενές, αντλίες και συστήματα αυτοματισμού. Μάλιστα, η ως άνω εμπορική της δραστηριότητα έχει επεκταθεί και εκτός των ορίων της ελληνικής επικράτειας, όπου δραστηριοποιείται μέσω μιας σειράς θυγατρικών εταιριών, ενώ τον Σεπτέμβριο του 2000 οι μετοχές της έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών. Ο εναγόμενος υπήρξε από το χρονικό σημείο της ίδρυσής της έως τον Σεπτέμβριο του έτους 2005 ο βασικός μέτοχος της πρώτης ενάγουσας και, επίσης, το φυσικό πρόσωπο που ασκούσε τη διοίκησή της από τη θέση του προέδρου και διευθύνοντος συμβούλου του διοικητικού της συμβουλίου, έχοντας εξουσία να τη δεσμεύει με την υπογραφή του (βλ. την με αριθμό 9 ανακοίνωση του Υφυπουργού Ανάπτυξης στο Τεύχος Ανωνύμων Εταιριών και Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης του με αριθμό 10890/24.10.2002 Φύλλου της Εφημερίδας της Κυβέρνησης, το οποίο νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγουσες).

Στις 22.09.2005 ο εναγόμενος κατόρθωσε με τη δεύτερη των εναγουσών, η οποία αποτελεί εταιρία συμμετοχών με έδρα την Ολλανδία, σύμβαση πώλησης, με την οποία ανέλαβε την υποχρέωση να της μεταβιβάσει κατά κυριότητα και να της παραδώσει το σύνολο της συμμετοχής του στο κεφάλαιο της πρώτης ενάγουσας και συγκεκριμένα τρία εκατομμύρια επτακόσιες εβδομήντα τέσσερις χιλιάδες τετρακόσιες (3.774.400) κοινές ονομαστικές μετοχές ονομαστικής αξίας εξήντα λεπτών (0,60 €) η καθεμία από αυτές έναντι τιμήματος δύο ευρώ και τριάντα λεπτών (2,30 €) για κάθε μετοχή και συνολικού τιμήματος οκτώ εκατομμυρίων εξακοσίων ογδόντα μίας χιλιάδων εκατόν είκοσι ευρώ (8.681.120,00 €). Με την ως άνω πώληση η δεύτερη ενάγουσα, η οποία την ίδια ημέρα αγόρασε επίσης ένα εκατομμύριο εξακόσιες είκοσι πέντε χιλιάδες εξακόσιες (1.625.600) κοινές ονομαστικές μετοχές της πρώτης ενάγουσας από την εταιρία με την επωνυμία «...», απέκτησε ποσοστό σαράντα εννιά εκατοστών και τριακοσίων εννιά χιλιοστών του εκατοστού (49,309) του μετοχικού κεφαλαίου της πρώτης

1. Σημουντ: Βλ. σχετικά τη μελέτη του Αλ. Δοβλέ, «Η κλήτευση αντιδίκου εγκατεστημένου στην αλλοδαπή για λήψη ενόρκου βεβαίωσης ως πρόβλημα του επιτραπευτού της «remise au parquet», σε ΕφΑΔ 8-9/2012,685.

ενάγουσας, το οποίο διαιρούνταν σε δέκα εκατομμύρια ενιακόσιες πενήντα μία χιλιάδες διακόσιες (10.951.200) κοινές ονομαστικές μετοχές. Κατ' επέκταση, η δεύτερη ενάγουσα απέκτησε τον έλεγχο της διοίκησης της πρώτης ενάγουσας, διορίζοντας στο διοικητικό συμβούλιο πρόσωπα επιλογής της, ενώ ο εναγόμενος περιορίστηκε στη θέση του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου, χωρίς καμία αντιπροσωπευτική ή διαχειριστική αρμοδιότητα (...).

Στο πλαίσιο της παραπάνω συμφωνίας ο εναγόμενος κατόρθωσε στις 22.09.2005 με την πρώτη ενάγουσα σύμβαση παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών, τριετούς διάρκειας, με βάση την οποία ο τελευταίος ανέλαβε την υποχρέωση να ανευρίσκει, να έρχεται σε επαφή και να υποδεικνύει εγγράφως στην πρώτη ενάγουσα πιθανούς πελάτες, όπως επίσης και να προβαίνει σε μια σειρά ενεργειών και δραστηριοτήτων σχετικών με την εκτέλεση των συμβάσεων που θα καταρτιζόνταν κατόπιν υποδείξεώς του, έναντι αμοιβής, το ύψος της οποίας ορίστηκε να κυμαίνεται σε ποσοστό από πέντε έως δέκα εκατοστά (5%-10%) επί των καθαρών κερδών της πρώτης ενάγουσας από τις ως άνω συμβάσεις (βλ. επικυρωμένο φωτοτυπικό αντίγραφο του από 22.9.2005 ιδιωτικού συμφωνητικού μεταξύ της πρώτης ενάγουσας και του εναγομένου, το οποίο νόμιμα προσκομίζουν και επικαλούνται οι ενάγουσες). Η σύμβαση αυτή επικυρώθηκε από τη γενική συνέλευση των μετόχων της πρώτης ενάγουσας στις 5.10.2005, οπότε και τέθηκε σε ισχύ (βλ. επικυρωμένο φωτοτυπικό αντίγραφο του από 5.10.2005 πρακτικού της γενικής συνέλευσης των μετόχων της πρώτης ενάγουσας, το οποίο νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγουσες).

Αμφότερες μάλιστα οι παραπάνω συμβάσεις, οι οποίες καταρτίστηκαν συγχρόνως και τελούν σε οικονομική και λειτουργική ενότητα, καθώς η δεύτερη αποτελεί προσάρτημα τη πρώτης από αυτές, περιείχαν ρήτρες μη ανταγωνισμού, με βάση τις οποίες ο εναγόμενος ανέλαβε την παρεπόμενη υποχρέωση: (α) να απέχει από οποιαδήποτε δραστηριότητα άμεσα ή έμμεσα ανταγωνιστική των εργασιών της πρώτης ενάγουσας, (β) να μην αποκτήσει άμεσα ή έμμεσα συμμετοχή ή να μην διοριστεί μέλος διοικητικού συμβουλίου ή διαχειριστής σε επιχείρηση που ασκεί ανταγωνιστικές της πρώτης ενάγουσας δραστηριότητες και (γ) να μην συνεργαστεί, με ή χωρίς αντάλλαγμα, ως σύμβουλος με ανταγωνιστικές επιχειρήσεις, να μην παρέχει σε αυτές τεχνολογία ή άλλα δικαιώματα πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας ή οποιασδήποτε μορφής συμβουλές ή τεχνική, διοικητική, εμπορική ή άλλη βοήθεια. Εξάλλου, το πεδίο εφαρμογής των παραπάνω ρητρών επεκτάθηκε πέραν της πρώτης ενάγουσας και στις θυγατρικές της εταιρίες, οι οποίες κατονομάζονται ρητά και απαριθμούνται στο άρθρο 4 παρ. 1 περ. ε' του από 22.9.2005 ιδιωτικού συμφωνητικού μεταξύ του εναγομένου και της δεύτερης ενάγουσας, ενώ σε αυτό εμπίπτον και ανταγωνιστικές πράξεις που ενεργούνται από εταιρίες που ελέγχονται από τον εναγόμενο, από θυγατρικές των εταιριών αυτών, από τους μετόχους τους και τα πρόσωπα των οικογενειών τους ή οποιοδήποτε άλλο ενδιάμεσο πρόσωπο (άρθρο 8 παρ. 1 του από 22.9.2005 ιδιωτικού συμφωνητικού μεταξύ του εναγομένου και της δεύτερης ενάγουσας και άρθρο 5 παρ. 1 του από 22.9.2005 ιδιωτικού συμφωνητικού μεταξύ της πρώτης ενάγουσας και του εναγομένου). Επιπλέον, ο εναγόμενος ανέλαβε την υποχρέωση να μην αποσπάσει για λογαριασμό δικό του ή οποιουδήποτε άλλου φυσικού ή νομικού προσώπου που συνδέεται με αυτόν οποιοδήποτε μέλος του προσωπικού της πρώτης ενάγουσας ή των θυγατρικών της (άρθρο 8 παρ. 2 του από 22.9.2005 ιδιωτικού συμφωνητικού μεταξύ του εναγομένου και της δεύτερης ενάγουσας και άρθρο 5 παρ. 2 του από 2.9.2005 ιδιωτικού συμφωνητικού μεταξύ της πρώτης ενάγουσας και του εναγομένου). Προς εξασφάλιση μάλιστα της συμμόρφωσης του εναγομένου προς τους ως άνω περιορισμούς συμφωνήθηκε η

κατάπτωση σε βάρος του και υπέρ καθεμιάς των εναγουσών ποινικών ρητρών τετρακόσιων χιλιάδων ευρώ (400.000,00 €) για κάθε παράβαση των ρητρών μη ανταγωνισμού, το ύψος των οποίων συμφωνήθηκε ενόψει του τιμήματος που έλαβε ο εναγόμενος για την πώληση των μετοχών του, αλλά και αφού λήφθηκε υπόψη το γεγονός ότι λόγω της μακρόχρονης δραστηριοποίησής του στη διοίκηση της πρώτης ενάγουσας τελούσε σε απόλυτη γνώση του τρόπου λειτουργίας της, του ανθρώπινου δυναμικού της, των εμπορικών και βιομηχανικών της απορρήτων αλλά και των ειδικών συνθηκών του χώρου οικονομικής και εμπορικής δράσης της, με συνέπεια οποιαδήποτε ανταγωνιστική από μέρους του ενέργεια να είναι σε θέση να κλονίσει σημαντικά την εμπορική της δραστηριότητα και να προκαλέσει συνεπακόλουθα την οικονομική βλάβη της βασικής της μετόχου (άρθρο 8 παρ. 2 του από 22.9.2005 ιδιωτικού συμφωνητικού μεταξύ του εναγομένου και της δεύτερης ενάγουσας και άρθρο 5 παρ. 3 του από 2.9.2005 ιδιωτικού συμφωνητικού μεταξύ της πρώτης ενάγουσας και του εναγομένου). Επομένως, το ύψος των ποινικών ρητρών, όπως συμφωνήθηκε ενόψει των παραμέτρων που εκτίθενται αμέσως παραπάνω, δεν είναι δυσανάλογο μεγάλο και δεν συντρέχει νόμιμη περίπτωση μείωσής του, απορριπτόμενης της σχετικής ένστασης του εναγομένου. Η κατά τα ανωτέρω παρεπόμενη συμβατική υποχρέωση του τελευταίου συμφωνήθηκε στο πλαίσιο της πρώτης από τις επίδικες συμβάσεις να καλύπτει χρονικά ολόκληρη τη διάρκεια της θητείας του ως προέδρου ή μέλους του διοικητικού συμβουλίου της πρώτης ενάγουσας και μία τριετία μετά την λήξη αυτής, ενώ αναφορικά με τη δεύτερη σύμβαση εκτεινόταν τόσο στην τριετή συμβατική περίοδο όσο και σε μία τριετία μετά την λήξη της.

Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι η πρώτη ενάγουσα διατηρούσε άμεσα ή έμμεσα υπό τον έλεγχο της τις ακόλουθες εταιρίες: (α) ..., (β) ..., (γ) ..., (δ) ..., (ε) ..., (στ) ..., (ζ) ... και (η) ... Οι παραπάνω θυγατρικές εταιρίες της πρώτης ενάγουσας, τον έλεγχο των οποίων απέκτησε μετά την πώληση των μετοχών του εναγομένου η δεύτερη ενάγουσα, μνημονεύονται ρητά στη μεταξύ τους σύμβαση και καλύπτονται από τη ρήτρα μη ανταγωνισμού που αφορά στον εναγόμενο.

Περαιτέρω, όπως αποδείχθηκε ο εναγόμενος είχε προβεί από την 1.7.2003 στη σύσταση της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «...» και βασικό αντικείμενο της δραστηριότητάς της την εμπορία συστημάτων και εν γένει προϊόντων άρδευσης, με έδρα το Βουκουρέστι της Ρουμανίας, το κεφάλαιο της οποίας ανήλθε στο ποσό των δύο εκατομμυρίων ρουμανικών λεί (2.000.000,00 ROL), διαιρούμενο σε είκοσι (20) μετοχές αξίας εκατόν χιλιάδων ρουμανικών λεί (100.000,00 ROL) η καθεμία από αυτές, από τις οποίες ο εναγόμενος διατήρησε στην κυριότητά του τις δεκαεπτά (17), ενώ οι υπόλοιπες τρεις (3) περιήλθαν στην κυριότητα της Ρουμάνας υπηκόου Μ.Ι.Π. (βλ. επικυρωμένο φωτοτυπικό αντίγραφο και επίσημη μετάφραση του με αριθμό 88447/11.3.2005 πιστοποιητικού κατάστασης του Τμήματος Εμπορικού Μητρώου του Δικαστηρίου του Βουκουρεστίου, τα οποία νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγουσες). Στις 7.2.2005 ο εναγόμενος μεταβίβασε το σύνολο της συμμετοχής του στην παραπάνω εταιρία στη θυγατρική της πρώτης ενάγουσας εταιρίας με την επωνυμία ... και έδρα την Κύπρο (βλ. επικυρωμένο φωτοτυπικό αντίγραφο και επίσημη μετάφραση της από 7.2.2005 απόφασης της γενικής συνέλευσης των εταιρών «...», τα οποία νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγουσες), με αποτέλεσμα να περιέλθει και αυτή υπό τον έμμεσο έλεγχο της πρώτης ενάγουσας και, επομένως, να εντάσσεται στο προστατευτικό πεδίο των κατά τα ανωτέρω ρητρών μη ανταγωνισμού, μολοντί δεν μνημονεύεται ρητά στη σύμβαση μεταξύ της δεύτερης ενάγουσας και του εναγομένου, γεγονός το οποίο δεν αμφισβητείται άλλωστε ούτε από τον τελευταίο. Εξάλλου, ο εναγόμενος υπήρξε και μετά τη μεταβίβαση των μετοχών της εταιρίας, η οποία μνημονεύεται αμέσως παραπάνω, ο μοναδικός

διαχειριστής της, έχοντας ωστόσο εξουσιοδοτήσει την Ι.Μ.Π., μέτοχο αλλά και εργαζόμενη της ως άνω εταιρίας, να ενεργεί όλες τις πράξεις διαχείρισης στο όνομα και για λογαριασμό του. Η τελευταία αποτελούσε πρόσωπο της απόλυτης εμπιστοσύνης του εναγομένου, καθώς μάλιστα συνδεόταν μαζί της και συναισθηματικά, ενώ προϊόντος του χρόνου η μεταξύ τους σχέση κατέληξε σε γάμο, αλλά και στη γέννηση ενός τέκνου. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων, οι οποίες της είχαν εκχωρηθεί από τον εναγόμενο, η Ι.Μ.Π. λάμβανε κατευθύνσεις και οδηγίες από τον τελευταίο, ο οποίος μάλιστα αναλάμβανε πρωτοβουλίες για την ποικιλότητα ενίσχυση της ρουμανικής εταιρίας από την κατ' ουσία μητρική της εταιρία, δηλαδή την πρώτη ενάγουσα (βλ. την χωρίς εξέταση του νομίμου εκπροσώπου της πρώτης ενάγουσας σε συνδυασμό προς την με αριθμό 5311/14.9.2010 ένορκη βεβαίωση του μάρτυρα Δ.Μ., υπαλλήλου της πρώτης ενάγουσας επιφορτισμένου με την εποπτεία των θυγατρικών της, τις οποίες νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγουσες).

Επιπλέον, αποδείχθηκε ότι κατά τους πρώτους μήνες μετά την πώληση από τον εναγόμενο των μετοχών της πρώτης από τις ενάγουσες στη δεύτερη από αυτές, οι σχέσεις του πρώτου με τους νομίμους εκπροσώπους και τα στελέχη της τελευταίας υπήρξαν απόλυτα αρμονικές, είχε δε αναπτυχθεί μεταξύ τους αγαστή συνεργασία σχετικά με διάφορα θέματα που αφορούσαν στις δραστηριότητες της πρώτης ενάγουσας και ιδίως στην ανάληψη ενός εκτεταμένου έργου στο Ιράν, με την ονομασία «...», το οποίο αφορούσε στη μεταφορά τεχνονομίας και την πώληση εξοπλισμού από την πρώτη ενάγουσα σε ιρανική εταιρία και από του οποίου την ολοκλήρωση ο εναγόμενος προσδοκούσε σημαντικότερα οικονομικά οφέλη με βάση ειδική συμφωνία που είχε καταρτίσει με τη δεύτερη ενάγουσα (βλ. επικυρωμένο φωτοτυπικό αντίγραφο του από 22.9.2005 ιδιωτικού συμφωνητικού μεταξύ του εναγομένου και της δεύτερης ενάγουσας σε συνδυασμό προς τα επικυρωμένα φωτοτυπικά αντίγραφα και τις επίσημες μεταφράσεις του από 17.6.2005 μνημονίου κατανόησης μεταξύ της ... και της πρώτης ενάγουσας και της από 9.11.2007 επιστολής του ... προς τον εναγόμενο, τα οποία νόμιμα επικαλείται και προσκομίζει ο τελευταίος). Στο πλαίσιο του καλού αυτού κλίματος που επικρατούσε μεταξύ των διαδίκων, ο εναγόμενος πρότεινε στους νομίμους εκπροσώπους της δεύτερης ενάγουσας της εξαγορά από τον ίδιο σε συνεργασία με άλλον Έλληνα επιχειρηματία της ρουμανικής εταιρίας με την επωνυμία «...». Ωστόσο, η τελική απροθυμία του νέου διοικητικού συμβουλίου της πρώτης ενάγουσας να προωθήσει το έργο με την ονομασία «...» είχε ως συνέπεια την επιδείνωση των επιχειρηματικών σχέσεων μεταξύ των διαδίκων, η οποία επισφραγίστηκε από την άρνηση της δεύτερης ενάγουσας κατά τον μήνα Μάιο του έτους 2006 να πωλήσει στον εναγόμενο τις μετοχές της επίμαχης ρουμανικής εταιρίας. Τελικά, ο εναγόμενος αντικαταστάθηκε στις 7.7.2006 από τη θέση του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου της πρώτης ενάγουσας (βλ. τη με αριθμό 3 ανακοίνωση του Υφυπουργού Ανάπτυξης στο Τεύχος Ανωμόνων Εταιριών και Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης του με αριθμό 9092/21.8.2006 Φύλλου της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, το οποίο νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγουσες), ενώ στις 6.7.2007 η πρώτη ενάγουσα προέβη σε καταγγελία της σύμβασης παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών, την οποία είχε καταρτίσει με τον εναγόμενο (βλ. επικυρωμένο φωτοτυπικό αντίγραφο της με στοιχεία 7122B/6.7.2007 έκθεσης επίδοσης της Δικαστικής Επιμελήτριας στο Πρωτοδικείο Αθηνών Μ.Θ. και της συνημμένης σε αυτή εξώδικης δήλωσης-καταγγελίας της πρώτης ενάγουσας κατά του εναγομένου, τα οποία νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγουσες).

Η κατά τα ανωτέρω εξέλιξη των σχέσεων των διαδίκων αντικατοπτρίστηκε άμεσα στη λειτουργία και στην εν γένει πορεία της ρουμανικής θυγατρικής εταιρίας της πρώτης ενάγουσας. Συγκεκριμένα, από τον Οκτώβριο του έτους 2005 έως και τον Ιούνιο του 2006 η Ι.Μ.Π., η

οποία, όπως μνημονεύεται παραπάνω, ασκούσε εν τοις πράγμασι αποκλειστικά τη διαχείριση της εταιρίας αυτής, διατηρούσε τακτικές επαφές με τους νόμιμους εκπροσώπους της πρώτης ενάγουσας σχετικά με την εμπορική δραστηριότητα και την οικονομική ανάπτυξη της τελευταίας. Μάλιστα, τόσο ο διευθύνων σύμβουλος της ενάγουσας Μ.Π., όσο και ο υπεύθυνος για τις θυγατρικές της εταιρίες Δ.Μ. επισκέφθηκαν επανειλημμένα το Βουκουρέστι, προκειμένου να ενημερωθούν για την κατάσταση της εταιρίας και να συμβάλλουν στην επίλυση διαφόρων ζητημάτων που αφορούσαν στη λειτουργία της. Εκτός από την επί τόπου φυσική τους παρουσία οι υπεύθυνοι της πρώτης ενάγουσας διατηρούσαν τακτική αλληλογραφία με την Ι.Μ.Π. (βλ. την χωρίς όρκο εξέταση του νομίμου εκπροσώπου της πρώτης ενάγουσας σε συνδυασμό προς την με αριθμό 5311/14.9.2010 ένορκη βεβαίωση του μάρτυρα Δ.Μ. και τις εκτυπώσεις των μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μεταξύ της Ι.Μ.Π., του Μ.Π. και του Δ.Μ. κατά το χρονικό διάστημα από 11.10.2005 έως 9.6.2005, τα οποία νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι). Η τελευταία εμφανιζόταν μάλιστα ιδιαίτερα ικανοποιημένη από την πορεία και τις προοπτικές της εταιρείας και αισιόδοξη για τη μελλοντική της ανάπτυξη, ενώ οι εκτιμήσεις της αυτές αντικατοπτρίζονται στο πολυσέλιδο επιχειρηματικό σχέδιο που κατάρτισε και απέστειλε στους νομίμους εκπροσώπους της πρώτης ενάγουσας κατά το Δεκέμβριο του έτους 2005.

Ωστόσο, η επιδείνωση των σχέσεων των εναγουσών με τον εναγόμενο και το ναυάγιο των διαπραγματεύσεων για την εξαγορά της ρουμανικής εταιρίας από τον τελευταίο είχε ως συνέπεια την ριζική μεταβολή της στάσης της συζύγου του εναγομένου αναφορικά με τη λειτουργία της εταιρίας αυτής. Συγκεκριμένα, η Ι.Μ.Π. προέβη, μετά από παρότρυνση και σύμφωνα με τις οδηγίες του εναγομένου, αλλά και με τη σύμπραξη του τελευταίου, σε μία συστηματική και οργανωμένη προσπάθεια με άμεσο σκοπό την αδρανοποίηση της εταιρίας και απώτερο στόχο την οριστική λύση της. Ειδικότερα, παρά το θετικό κλίμα που είχε καλλιεργήσει η τελευταία ήδη από τον Οκτώβριο του έτους 2005 και σε αντίθεση προς τις μέχρι τότε ευσίωνες προβλέψεις της, στις 12.6.2006 διατύπωσε με ηλεκτρονική επιστολή της προς τον διευθύνοντα σύμβουλο της πρώτης ενάγουσας αιτήσεις σχετικά με τη συμπεριφορά των υπευθύνων της τελευταίας στο πρόσωπο της, ενώ παράλληλα τον ενημέρωσε ότι η ματαίωση της πώλησης της εταιρίας στον εναγόμενο και στον συνεργαζόμενο με αυτόν επιχειρηματία είχε άμεσες επιπτώσεις στην ομαλή της λειτουργία. Η αφηνιδιαστική αυτή αλλαγή της συμπεριφοράς της συζύγου έναντι της πρώτης ενάγουσας, συνοδεύτηκε από την παραιτήση του τελευταίου από τη θέση του διαχειριστή της εταιρίας στις 27.6.2006. Επιπλέον, στις 28.6.2006 η σύζυγος του εναγομένου γνωστοποίησε στον διευθύνοντα σύμβουλο της πρώτης ενάγουσας την παραιτήση του συζύγου της από τη θέση του διαχειριστή, τις παραιτήσεις και των επτά (7) εργαζομένων της ..., την καταγγελία της σύμβασης μίσθωσης των χώρων, όπου στεγάζονταν οι αποθήκες και τα γραφεία της εταιρίας, από τον ιδιοκτήτη και εκμισθωτή τους, την αδυναμία χρησιμοποίησης των τριών αυτοκινήτων, τα οποία είχε διαθέσει στην εταιρία ο εναγόμενος και, επίσης, την λήξη της συνεργασίας τους με την λογιστική της εταιρίας και με το δικηγορικό γραφείο, το οποίο παρείχε στην εταιρία τις απαιτούμενες νομικές υπηρεσίες. Ενόψει, των εξελίξεων αυτών η ... περιήλθε ουσιαστικά σε κατάσταση διάλυσης, δεδομένου ότι αδυνατούσε να ανταποκριθεί και στις βασικές ακόμη φορολογικές και ασφαλιστικές υποχρεώσεις της, ενώ είχε ανασταλεί και η είσπραξη των ληξιπρόθεσμων αξιώσεων της κατά των διαφόρων πελατών της, με συνέπεια να καταστεί απαραίτητη και εξαιρετικά επείγουσα η ανάγκη διορισμού νέου διαχειριστή, για τον οποίο σύμφωνα με το καταστατικό της εταιρίας έπρεπε να συναίνεσει και η Ι.Μ.Π., ως κυρία των τριών (3) από τις είκοσι (20) συνολικά μετοχές της. Ωστόσο, η τελευταία συστηματικά κωλυσιεργούσε προβάλλοντας διάφορα προσκόμματα (την απουσία της λόγω διακοπών, την επιθυμία της να της παραδοθεί από την πρώ-

τη ενάγουσα λίστα με ονόματα υποψήφιων διαχειριστών, ώστε να επιλέξει το πρόσωπο της αρεσκείας της) κατά τις γενικές συνελεύσεις που έλαβαν χώρα στις 4.7.2006, στις 24.7.2006 και στις 28.7.2006 (βλ. επικυρωμένα φωτοτυπικά αντίγραφα και επίσημες μεταφράσεις των πρακτικών των γενικών συνελεύσεων των μετόχων της εταιρίας με την επωνυμία «...» της 24.7.2006 και της 28.7.2006), με συνέπεια να μην καταστεί δυνατός ο διορισμός νέου διαχειριστή, ενώ ματαιώσε με την προσφυγή της στις αρμόδιες ρουμανικές δικαστικές αρχές κάθε προσπάθεια της πρώτης ενάγουσας για το διορισμό προσωρινού έστω διαχειριστή, ώστε να ανταπεξέλθει στις τρέχουσες ανάγκες της και συγκεκριμένα στην εξεύρεση νέων εγκαταστάσεων, στην πρόσληψη προσωπικού, αλλά και στην αποκατάσταση του συστήματος πληρωμών της μέσω τραπεζών.

Η συμπεριφορά αυτή του εναγομένου και της συζύγου του, η οποία είχε τελικά ως αποτέλεσμα την λύση της παραπάνω εταιρίας και τη θέση της σε καθεστώς εκκαθάρισης, συνδυάστηκε με την ίδρυση μίας νέας εταιρίας με την επωνυμία «...», η οποία έλαβε χώρα στο Βουκουρέστι στις 18.7.2007. Ως μέτοχοι και ιδρυτές της νέας αυτής εταιρίας, η οποία ήταν ανταγωνιστική ως προς την ήδη υπάρχουσα «...», καθώς το βασικό αντικείμενο της εμπορικής της δραστηριότητας ήταν η εμπορία συστημάτων άρδευσης, εμφανίστηκαν τρεις από τους εργαζομένους στην «...», και ειδικότερα οι πωλητές της (V.V., C.N.-P. και N.D.), από κοινού με δύο τρίτα πρόσωπα (βλ. τη με αριθμό 5311/14.9.2010 ένορκη βεβαίωση του μάρτυρα Δ.Μ. ενώπιον του Συμβολαιογράφου Αθηνών Σ.Μ. την οποία νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγουσες και της οποίας το περιεχόμενο ως προς το συγκεκριμένο ζήτημα δεν αμφισβητείται ούτε από τον εναγόμενο). Ωστόσο, από τις αρχές του 2007 η Ι.Μ.Π. και πλέον Π. απέκτησε τρεις χιλιάδες εννιακόσιες εξήντα μία (3.961) μετοχές από τις συνολικά εννιά χιλιάδες (9.000) μετοχές της ως άνω εταιρίας, της οποίας μάλιστα ανέλαβε και τη διαχείριση. Η τελευταία αυτή προσέλαβε το σύνολο των εργαζομένων που απασχολούνταν από την «...», εγκαταστάθηκε στο κτίριο, όπου μέχρι πρότινος στεγάζονταν τα γραφεία και οι αποθήκες της τελευταίας, και απευθυνόταν στην πελατεία της, στην οποία ενόψει των ανωτέρω είχε προκληθεί η εύλογη πεποίθηση ότι η «...» αποτελούσε τη συνέχεια της «...».

Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι κατά το ίδιο χρονικό διάστημα και συγκεκριμένα στις 29.6.2006 ιδρύθηκε στην Κύπρο η εταιρία περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «...» (βλ. επικυρωμένο αντίγραφο του ιδρυτικού εγγράφου και καταστατικού της εταιρίας, το οποίο νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγουσες) με αποκλειστικό της μέτοχο αρχικά τον Κύπριο υπήκοο Α.Μ. (βλ. ανεπικύρωτο φωτοτυπικό αντίγραφο του από 27.2.2008 πιστοποιητικού του Τμήματος Εφόρου Εταιριών και Επίσημου Παραλήπτη του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας, το οποίο νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγουσες), ενώ από την 1.5.2008 στο κεφάλαιο αυτής συμμετείχαν τόσο η εταιρία περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «...» όσο και η εταιρία περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «...» με έδρα αμφότερες την Λάρνακα της Κύπρου (βλ. ανεπικύρωτο φωτοτυπικό αντίγραφο του από 28.7.2010 πιστοποιητικού του Τμήματος Εφόρου Εταιριών και Επίσημου Παραλήπτη του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας, το οποίο νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγουσες). Η διαχείριση της εν λόγω εταιρίας ασκούσαν από κοινού από τον Α.Μ. και από τον Ισραηλινό υπήκοο S.B. (βλ. ανεπικύρωτο φωτοτυπικό αντίγραφο του από 27.2.2008 πιστοποιητικού του Τμήματος Εφόρου Εταιριών και Επίσημου Παραλήπτη του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας, το οποίο νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγουσες). Επιπλέον, αποδείχθηκε ότι μοναδικός μέτοχος και διαχειριστής της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία

«...» είναι ο Έλληνας υπήκοος Χ.Μ. (βλ. ανεπικύρωτο φωτοτυπικό αντίγραφο των από 29.7.2010 πιστοποιητικών του Τμήματος Εφόρου Εταιριών και Επίσημου Παραλήπτη του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας, το οποίο νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγουσες), ενώ αποκλειστικός μέτοχος και διαχειριστής της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «...» είναι ο Α.Μ. (βλ. ανεπικύρωτο φωτοτυπικό αντίγραφο του από 27.2.2008 πιστοποιητικού του Τμήματος Εφόρου Εταιριών και Επίσημου Παραλήπτη του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας, το οποίο νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγουσες). Ωστόσο, όπως αποδείχθηκε, τόσο ο Α.Μ. όσο και ο Χ.Μ. είχαν στο παρελθόν συνεργαστεί επαγγελματικά με τον εναγόμενο, καθώς είχαν εργαστεί ως υπάλληλοι σε εταιρίες που ελέγχονταν από τον τελευταίο και, συγκεκριμένα, ο πρώτος από αυτούς στην ετερόρρυθμη εταιρία με την επωνυμία «...», ενώ ο δεύτερος από αυτούς στην πρώτη ενάγουσα (βλ. επικυρωμένο αντίγραφο των από 4.5.2010 και 5.5.2010 πρακτικών του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού επί της με αριθμό 694/2008 αγωγής της «...» κατά της «...», τα οποία νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγουσες. Η σύσταση και η λειτουργία των ως άνω εταιριών έλαβαν χώρα με βάση τις οδηγίες του εναγομένου. Η σχετική κρίση του Δικαστηρίου επιβεβαιώνεται εξάλλου και από το γεγονός ότι από τις 30.6.2009 τόσο ο εναγόμενος όσο και η σύζυγος του Μ.Ι.Π. ανέλαβαν παράλληλα με τον Α.Μ. τη διαχείριση της «...». Η εταιρία αυτή, με την μετοχική σύνθεση και τη διαχείριση που αναλύεται αμέσως, παραπάνω, δραστηριοποιήθηκε ήδη από το χρόνο της ίδρυσης της υπό την καθοδήγηση του εναγομένου στον τομέα της παραγωγής και εμπορίας συστημάτων άρδευσης, ασκώντας κατά συνέπεια δραστηριότητα ευθέως ανταγωνιστική της πρώτης ενάγουσας. Συγκεκριμένα, παρήγαγε σταλακτήρες, τα τεχνικά χαρακτηριστικά των οποίων ήταν σχεδόν ταυτόσημα με εκείνα των προϊόντων της πρώτης ενάγουσας, και δραστηριοποιήθηκε για την πώλησή τους σε χώρες, όπου είχε ήδη παρουσία η τελευταία, προσεγγίζοντας σε αρκετές μάλιστα περιπτώσεις εταιρίες που περιλαμβάνονταν στο πελατολόγιό της.

Από τα παραπάνω πραγματικά γεγονότα που αποδείχθηκαν προκύπτει ότι τόσο στην περίπτωση της «...» όσο και σε εκείνη της «...»: (α) η σύστασή τους έλαβε χώρα κατά τη χρονική περίοδο που ακολούθησε τη διάρρηξη των επιχειρηματικών σχέσεων του εναγομένου με τις ενάγουσες (Ιούνιος - Ιούλιος 2006), (β) στη σύσταση και τη διαχείρισή τους συμμετείχαν πρόσωπα, τα οποία διατηρούσαν στενού προσωπικούς ή επαγγελματικούς δεσμούς με τον εναγόμενο και τα οποία κατά συνέπεια ήταν πρόθυμα να ακολουθούν τις οδηγίες και τις υποδείξεις του και να εκτελούν τις αποφάσεις του σχετικά με τη λειτουργία των εταιριών αυτών, (γ) τα πρόσωπα αυτά, τα οποία μνημονεύονται αναλυτικά παραπάνω, στερούνταν τόσο της απαιτούμενης επιχειρηματικής εμπειρίας, όσο και της οικονομικής επιφάνειας που προϋποθέτει η σύσταση και η λειτουργία των εταιριών αυτών, σε αντίθεση με τον εναγόμενο, ο οποίος και πολύχρονη εμπειρία διέθετε και γνώση του συγκεκριμένου εμπορικού τομέα και άφθονα οικονομικά μέσα κατείχε, ειδικά μετά την πώληση των μετοχών της πρώτης ενάγουσας που είχε στην κυριότητά του, (δ) η βασική τους εμπορική δραστηριότητα ήταν ευθέως ανταγωνιστική εκείνης της πρώτης ενάγουσας και των θυγατρικών της. Εξάλλου, όπως αποδείχθηκε, ο εναγόμενος σε όλη τη διάρκεια της επιχειρηματικής του σταδιοδρομίας ακολούθησε την πρακτική της χρησιμοποίησης παρένθετων προσώπων και της

σύστασης εταιριών ελεγχόμενων αποκλειστικά από τον ίδιο προς επίτευξη των επιχειρηματικών του σκοπών.

Κατά συνέπεια, και στις δύο περιπτώσεις που εκτίθενται ανωτέρω ο εναγόμενος παραβίασε μέσω παρένθετων προσώπων τις ρήτρες μη ανταγωνισμού, οι οποίες περιλαμβάνονταν στις συμβάσεις που κατάρτισε με τις ενάγουσες στις 22.9.2005, όπως το περιεχόμενο αυτών περιγράφεται παραπάνω. Συντρέχει, επομένως, νόμιμη περίπτωση κατάπτωσης υπέρ καθεμιάς από τις ενάγουσες της ποινικής ρήτρας ύψους τετρακοσίων χιλιάδων ευρώ (400.000,00 €) τόσο για τα γεγονότα που αφορούν στην λύση της ρουμανικής θυγατρικής της εταιρίας με την επωνυμία «...» και την παράλληλη σύσταση και λειτουργία της ανταγωνιστικής της «...», όσο και για τη σύσταση και τη λειτουργία της ανταγωνιστικής της πρώτης ενάγουσας εταιρίας περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «...» (400.000,00 € x 2 = 800.000,00 € για κάθε ενάγουσα).

Περαιτέρω, η ως άνω αντίθετη στα χρηστά ήθη συμπεριφορά του εναγομένου είχε ως αποτέλεσμα την πρόκληση ηθικής βλάβης των εναγουσών, η οποία συνίσταται στην προσβολή της προσωπικότητάς τους. Συγκεκριμένα, οι μεθοδεύσεις του εναγομένου σε βάρος των εναγουσών, η πρώτη από τις οποίες αποτελεί ανώνυμη εταιρία εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, ενώ η δεύτερη πρόκειται για εταιρία συμμετοχών, είχε ως συνέπεια να πληγεί τόσο η εμπορική τους φήμη, όσο και η εμπιστοσύνη του επενδυτικού κοινού προς αυτές, καθώς εμφανίστηκαν αδύναμες αφενός να εγγυηθούν την ομαλή λειτουργία της θυγατρικής εταιρίας της πρώτης από αυτές και αφετέρου να εξασφαλίσουν την εκτέλεση των όρων της σύμβασης πώλησης που κατάρτισε η δεύτερη από αυτές με τον εναγόμενο. Πρέπει, επομένως, να υποχρεωθεί ο τελευταίος να καταβάλει σε καθεμία από τις ενάγουσες το εύλογο κατά την κρίση του Δικαστηρίου ποσό των πενήντα χιλιάδων ευρώ (50.000,00 €) ως χρηματική ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που υπέστησαν.

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί ότι η κατά τα ανωτέρω κρίση του Δικαστηρίου επί της ουσίας της επίδικης διαφοράς σχηματίστηκε, αφού λήφθηκε υπόψη, πέρα από τα αποδεικτικά μέσα που ειδικά μνημονεύονται στο σκεπτικό της απόφασης, το σύνολο των αποδεικτικών μέσων που τέθηκαν νόμιμα και εμπρόθεσμα υπόψη του, δε δύναται να ανατραπεί από τους ισχυρισμούς που επικουρικά προβάλλονται από τον εναγόμενο. Ειδικότερα, στοιχειοθετείται η κατάπτωση των ποινικών ρητρών υπέρ της πρώτης ενάγουσας, παρά την από μέρους της καταγγελίας της σύμβασης παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών που τη συνέδεε με τον εναγόμενο στις 6.7.2007, καθώς τα αποτελέσματα αυτής, και συγκεκριμένα η λύση της παραπάνω σύμβασης, επήλθαν μόνο για το μέλλον και, επομένως, αναφέρονται σε χρόνο μεταγενέστερο της αντισυμβατικής συμπεριφοράς του αντιδίκου της, η οποία είχε ήδη εκδηλωθεί από τον Ιούνιο του έτους 2006. Εξάλλου, από τα αποδεικτικά μέσα, τα οποία νόμιμα επικαλείται και προσκομίζει ο εναγόμενος, δεν αποδεικνύεται αντισυμβα-

τική συμπεριφορά των εναγουσών, καθώς αμφότερες εκπλήρωσαν τις επίδικες συμβάσεις τους με τον εναγόμενο και είναι, συνεπώς, απορριπτέα τόσο η ένσταση του περί καταχρηστικής άσκησης των ένδικων αξιώσεών τους, όσο και ο ισχυρισμός του περί αντίθεσης των επίδικων ρητρών μη ανταγωνισμού στην αρχή της καλόπιστης εκπλήρωσης των συμβάσεων. Απορριπτέα, τέλος, τυγχάνει και η ένσταση του εναγομένου περί επίσχεσης, καθώς από τους διαλαμβανόμενους στις προτάσεις του ισχυρισμούς δεν προκύπτει η συνάφεια των προτεινόμενων από αυτών απαιτήσεων προς τις επίδικες αξιώσεις.

Ενόψει των ανωτέρω, πρέπει να γίνει μερικά δεκτά ως βάσιμη και στην ουσία της η υπό κρίση αγωγή και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλει σε καθεμία από τις ενάγουσες το ποσό των οκτακοσίων πενήντα χιλιάδων ευρώ (400.000,00 € x 2 + 50.000,00 € = 850.000,00 €) με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Ωστόσο, η παρούσα απόφαση δεν πρέπει να κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή, καθώς δεν συντρέχει κίνδυνος πρόκλησης σημαντικής βλάβης στις ενάγουσες από ενδεχόμενη καθυστέρηση της εκτέλεσης (άρθρα 907 και 908 ΚΠολΔ). Τέλος, πρέπει να κατανεμηθούν τα δικαστικά έξοδα μεταξύ των διαδίκων, ανάλογα με την έκταση της νίκης και αντίστοιχα της ήττας καθενός από αυτούς (άρθρο 178 ΚΠολΔ), σύμφωνα προς όσα ειδικότερα ορίζονται στο διατακτικό της απόφασης. [...]

Παρατηρήσεις

Η δημοσιευόμενη απόφαση ΠΠρΑθ 2946/2011 θίγει δύο ενδιαφέροντα ζητήματα, ένα δικονομικού και ένα ουσιαστικού δικαίου.

Το δικονομικό ζήτημα αφορά την κλήτευση αντιδίκου εγκατεστημένου στην αλλοδαπή και εντός Ε.Ε. στο πλαίσιο λήψεως ενόρκου βεβαιώσεως και αναλύεται ξεχωριστά σε προηγούμενη δημοσίευση¹.

Το ζήτημα ουσιαστικού δικαίου που θίγεται με την σχολιαζόμενη απόφαση σχετίζεται με την δυνατότητα επιδίκασης χρηματικής ικανοποίησης ηθικής βλάβης επί αθέτησης συμβατικών υποχρεώσεων. Η κρατούσα γνώμη στην θεωρία και τη νομολογία δέχεται ότι η διατύπωση της ΑΚ 299 αποκλείει κατ' αρχήν την χρηματική ικανοποίηση ηθικής βλάβης ένεκα συμβατικής παράβασης και ότι δυνατή είναι μόνο η (περιορισμένης πρακτικής εφαρμογής) in natura αποζημίωση της ηθικής βλάβης². Κατά την κρατούσα άποψη χρηματική ικανοποίηση ηθικής βλάβης επί ενδοσυμβατικής

1. Βλ. Δοβλέ, «Η κλήτευση αντιδίκου εγκατεστημένου στην αλλοδαπή για λήψη ενόρκου βεβαιώσεως ως πρόβλημα του επιτρεπού της remise au parquet», ΕφΑΔ 2012, σελ. 685.
2. Αντί πολλών βλ. Απ. Γεωργιάδη, Γενικό Ενοχικό, παρ. 10, αρ. 10, ΑΠ 1271/1988 ΕλλΔνη 1990,1240.

ευθύνης είναι δυνατή μόνο επί συρροής συμβατικής παράβασης με αδικοπραξία, ήτοι όταν το ίδιο βιοτικό περιστατικό που συνιστά αθέτηση συμβατικής υποχρέωσης δύναται να υπαχθεί αυτοτελώς στην έννοια της αδικοπραξίας, ακόμη και αν εξέλιπε εντελώς η συμβατική σχέση³.

Η άποψη περί αποκλεισμού της χρηματικής ικανοποίησης ηθικής βλάβης επί αθέτησης συμβατικής υποχρέωσης έχει δεχθεί κριτική de lege ferenda⁴, ενώ de lege lata έχουν διατυπωθεί απόψεις υπέρ της υπέρβασης των περιορισμών που θέτει η ΑΚ 299, άλλοτε δια σύμφωνης με το Σύνταγμα ερμηνείας⁵, άλλοτε δια συστηματικής ερμηνείας, είτε με την επίκληση δικαιολογητικών επιχειρημάτων⁶ είτε δια ερμηνείας της ΑΚ 299 υπό το φως των ΑΚ 57-59⁷.

Η τελευταία άποψη εκκινεί από την αντινομία που δημιουργείται εντός του ΑΚ αφενός λόγω της αναγνώρισης γενικού δικαιώματος στην προσωπικότητα και δυνατότητας επιδίκασης χρηματικής ικανοποίησης ηθικής βλάβης επί προσβολών αυτού δια των ΑΚ 57-59, αφετέρου λόγω του περιορισμού των περιπτώσεων χρηματικής ικανοποίησης ηθικής βλάβης δια της ΑΚ 299. Σύμφωνα με την άποψη αυτή, δια της ευρείας ερμηνείας των ΑΚ 57-59 εισάγεται η δυνατότητα της χρηματικής ικανοποίησης ηθικής βλάβης σε περιπτώσεις ενδοσυμβατικής ευθύνης και περιορίζεται αντίστοιχα (αν δεν εκλείπει εντελώς) το πεδίο εφαρμογής της ΑΚ 299⁸.

Η παραπάνω άποψη, αν και δεν έχει καταστεί κρατούσα, έχει επιφέρει ωστόσο μία μετατόπιση των σχετικών θέσεων στην θεωρία και τη νομολογία: Χρηματική ικανοποίηση ηθικής βλάβης γίνεται δεκτή όχι μόνο όταν συρρέει η αθέτηση συμβατικής υποχρέωσης με αδικοπραξία, αλλά και επί συρροής ενδοσυμβατικής ευθύνης με προσβολή της προσωπικότητας κατ' ΑΚ 57-59⁹. Εντούτοις, κατά την άποψη αυτή η αθέτηση συμβατικής

υποχρέωσης αυτή καθαυτή δεν εμπίπτει στην ΑΚ 57, δηλαδή η συμπεριφορά θα πρέπει να είναι προσβλητική της προσωπικότητας και εκτός συμβατικού πλαισίου.

Κατά της τελευταίας θέσης υπάρχουν όμως αντεπιχειρήματα: Σε πολλές περιπτώσεις οι συμβάσεις που συνάπτει ένα πρόσωπο συνδέονται άμεσα με στοιχεία της προσωπικότητάς του, ιδίως με την έκφραση της (επαγγελματικής) τιμής και υπόληψης. Το παραπάνω γίνεται φανερό ιδίως σε περιπτώσεις νομικών προσώπων: Δικαίωμα προσωπικότητας αναγνωρίζεται παγίως σε νομικά πρόσωπα, στο μέτρο που αυτό συμβιβάζεται με τις λειτουργίες του νομικού προσώπου και τους σκοπούς που επιδιώκει κατά το καταστατικό του¹⁰. Στην περίπτωση αυτή η προσωπικότητα του νομικού προσώπου περιλαμβάνει το όνομα και την τιμή του, υπό την έννοια της φήμης και της συναλλακτικής πίστης αυτού. Επομένως η ηθική βλάβη στα νομικά πρόσωπα δεν εντοπίζεται σε ενδιάθετο αίσθημα αναγόμενο στον ηθικό τους κόσμο, αλλά συνδέεται με άυλα αγαθά που αναγνωρίζονται στο νομικό πρόσωπο. Ιδίως σε νομικά πρόσωπα με οικονομικό σκοπό (π.χ. εμπορικές εταιρίες), η προσωπικότητα και συνεπακόλουθα η ηθική βλάβη που μπορεί να υποστούν συνδέονται άμεσα με την ματαίωση ή δυσχέραση πραγμάτωσης του καταστατικού σκοπού τους. Ο τελευταίος όμως δύναται να πραγματοποιηθεί μόνο μέσω ενεργούς συμμετοχής στο οικονομικό γίγνεσθαι, η οποία απαιτεί απαραίτητα την σύναψη σχετικών συμβάσεων. Η αθέτηση λοιπόν συμβατικών υποχρεώσεων, οι οποίες εντάσσονται στον πυρήνα της δράσης ενός νομικού προσώπου με οικονομικό σκοπό, συνιστά κατά κανόνα προσβολή της προσωπικότητας ικανή να επιφέρει ηθική βλάβη, άρα θα γεννάται σχετικώς αξίωση χρηματικής ικανοποίησης ηθικής βλάβης¹¹.

Ανάλογη περίπτωση κρίθηκε στο πλαίσιο της σχολιαζόμενης απόφασης: Στην υπό κρίση περίπτωση αλληλοδαπή εταιρία συμμετοχών αγόρασε πλειοψηφικό πακέτο μετοχών ελληνικής εταιρίας εισηγμένης στο Χρηματιστήριο από τον ιδρυτή, πρόεδρο ΔΣ και μέχρι τότε μεγαλομέτοχο της εταιρίας. Ουσιώδες στοιχείο της σχετικής σύμβασης πώλησης ήταν η ανάληψη από τον πωλητή υποχρέωσης παράλειψης ανταγωνισμού επί τριετίας, ούτως ώστε να διασφαλιστεί η εσωτερική αξία

3. ΑΠ ΟΛ 967/1973 ΝοΒ 22,205, ΑΠ 1384/2009 ΧρΙΔ 2010,441, ΑΠ 39/2006 ΧρΙΔ 2006,451, ΕφΑΘ 1475/2007 ΧρΙΔ 2008,160, ΕφΑΘ 2858/2007 ΔΕΕ 2007,1201, ΕφΑΘ 6180/2006 ΕλλΔνη 2007,623, ΕφΠειρ 910/2006 ΕΝαυτΔ 2007,99.
4. Σταθόπουλος, Γενικό Ενοχικό 2004, παρ. 8, αρ. 61, Παπαχρίστου ΤοΣ 1981, σελ. 43, 44.
5. Παπαχρίστου, ό.π., σε υποσημ. 4, σελ. 54 επ., Ι. Δεληγιάννη, ΕλλΔνη 1997, σελ. 1489, 1496.
6. Πατεράκης, «Η χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης» 2001 σελ. 42 επ. όπου επιχειρείται ερμηνεία της ΑΚ 299 δια της εντάξεως εντός του συστήματος διατάξεων του ΑΚ περί αποζημίωσης και δια συγκρίσεως με το νομοθετικό πρότυπό της, ήτοι την ΒΓΒ § 253.
7. Βλ. Παπαχρίστου, ό.π., σε υποσημ. 4, σελ. 49 επ., Κουτσάκη, Αρμ 1991, σελ. 841, 844 με περαιτέρω παραπομπές, Α. Κορνηλάκη, ΕπισκΕΔ 2007, σελ. 23 επ.
8. Παπαχρίστου, ό.π., σε υποσημ. 4, σελ. 51.
9. Αντί πολλών βλ. Σταθόπουλο, Γενικό Ενοχικό 2004, παρ. 8, αρ. 66 και από την πρόσφατη νομολογία ΑΠ 1731/2008 ΝΟΜΟΣ,

ΕφΘεσ 2183/2006 ΕπισκΕΔ 2006,1131, ΜΠρΑΘ 4487/2009 ΔιΜΕΕ 2009,548.

10. Αντί πολλών Λαδός, Γενικές Αρχές Τόμος Ι παρ. 21, αρ. 93.
11. Υπέρ της δυνατότητας προσβολής της προσωπικότητας δια μόνης της αθέτησης συμβατικής υποχρέωσης Πατεράκης, ό.π., σε υποσημ. 6, σελ. 262, Α. Κορνηλάκης, ό.π., σε υποσημ. 7, σελ. 26 με περαιτέρω παραπομπές στη νομολογία, ο οποίος θεωρεί ότι περαιτέρω κάθε αθέτηση συμβατικής υποχρέωσης προσβολή της προσωπικότητας, ανεξάρτητα από την λειτουργία και σχέση της παραβιασθείσας συμβατικής υποχρέωσης με την προσωπικότητα του ζημιωθέντος.

των πωλούμενων μετοχών, ή ακριβέστερα της αξίας της πωλούμενης επιχείρησης. Το δικαστήριο έκρινε ότι η υπαίτια παραβίαση της σχετικής συμβατικής ρήτρας ανταγωνισμού από τον πωλητή θεμελιώνει αξίωση χρηματικής ικανοποίησης ένεκα ηθικής βλάβης, η οποία εδράζεται, με επάλληλη αιτιολογία, αφενός σε προσβολή της προσωπικότητας κατά τις ΑΚ 57-59, αφετέρου σε αδικοπραξία κατά τις ΑΚ 919-932. Σχετικά με την πρώτη αιτιολογία, το δικαστήριο δήχθηκε ότι η υπαίτια παραβίαση της συμβατικής ρήτρας μη ανταγωνισμού προσέβαλε την προσωπικότητα της αγοράστριας εταιρίας συμμετοχών υπό την έποψη της εμπορικής φήμης, καθότι την εμφάνισε αδύναμη ενώπιον του επενδυτικού κοινού να εξασφαλίσει την εκτέλεση των όρων της σύμβασης πώλησης. Πράγματι, η παραβίαση της συμβατικής ρήτρας μη ανταγωνισμού βάλλει ευθέως κατά του βασικού επαγγελματικού αντικείμενου της ενάγουσας-αγοράστριας εταιρίας: Μία εταιρία συμμετοχών είναι συνήθως φορέας επενδυτικών σχημάτων τα οποία αποσκοπούν κυρίως στην εξαγορά τρίτων εταιριών, ενώ συχνά απαιτείται για την υλοποίηση του σχετικού επιχειρηματικού σκοπού και η προσέληψη ξένων κεφαλαίων (κεφάλαια επενδυτικού κοινού, δανείων από τράπεζες κ.τ.λ.). Η αθέτηση ρήτρας μη ανταγωνισμού από τον αντισυμβαλλόμενο πωλητή ελαττώνει σημαντικά την πραγματική αξία των επιχειρηματικών συμμετοχών (κατά νομική ακριβολογία των μετοχών ή εταιρικών μεριδίων) που κατ' επάγγελμα αγοράζει μία εταιρία συμμετοχών¹². Η ανταγωνιστική δραστηριοποίηση του πωλητή, η οποία στο πλαίσιο της σημερινής συναλλακτικής πρακτικής αποκτά συχνά δημοσιότητα μέσω του σχετικού οικονομικού τύπου, έχει ως αποτέλεσμα την εμφάνιση της θιγόμενης εταιρίας συμμετοχών ως αδύναμης και ανίκανης να προστατέψει το κατ' εξοχήν επιχειρηματικό της αντικείμενο, ήτοι τις επιχειρηματικές επενδύσεις. Το γεγονός αυτό πλήττει καίρια την πίστη τόσο του επενδυτικού κοινού όσο και των λοιπών παραγόντων της αγοράς στο μέλλον και τις προοπτικές μίας εταιρίας συμμετοχών, προσβάλλοντας άμεσα την κατεξοχήν έκφανση της προσωπικότητας που αναγνωρίζεται σε νομικό πρόσωπο οικονομικού σκοπού, ήτοι την φήμη και συναλλακτική πίστη του. Αντίθετα, αν γινόταν δεκτό ότι προσβολή της προσωπικότητας υφίσταται μόνο εφόσον το βιοτικό περιστατικό που συνιστά αθέτηση συμβατικής υποχρέωσης δύναται να υπαχθεί αυτοτελώς στην έννοια της προσβολής της προσωπικότητας ακόμη και αν εξέλιγε εντελώς η συμβατική σχέση, τότε είναι προφανές ότι δεν θα μπορούσε να θεμελιωθεί αξίωση χρηματικής ικανοποίησης ένεκα ηθικής βλάβης: Η ανάληψη συμβατικής υποχρέωσης

αυτή καθαυτή και η τήρηση αυτής εν προκειμένω συνδέεται άμεσα με την τιμή και υπόληψη του νομικού προσώπου οικονομικού σκοπού, ώστε να καθίσταται άτοπη η εξέταση της προσβολής της προσωπικότητας του νομικού προσώπου εκτός συμβατικού πλαισίου. Επομένως, η υπαίτια παραβίαση της συμβατικής ρήτρας μη ανταγωνισμού συνιστά αυτοτελώς, εκτός από αθέτηση συμβατικής υποχρέωσης, και προσβολή της προσωπικότητας, η οποία θεμελιώνει αξίωση χρηματικής ικανοποίησης ηθικής βλάβης κατ' ΑΚ 57-59, όπως ορθά κρίθηκε στην σχολιαζόμενη απόφαση.

Σπυρίδων Κομπτόπουλος,
Δικηγόρος Αθηνών, ΜΔΣ Φορολογικού Δικαίου
Οικονομικού Παν/μίου Αθηνών

12. Για τους σκοπούς και την λειτουργία της ρήτρας μη ανταγωνισμού στην πώληση επιχείρησης βλ. *Μαρίνο* ΧρΙΔ 2001, σελ. 97.